

MINISTER EDUKACJI NARODOWEJ

Warszawa, lutego 2018 r.

DWKI-WPB.0916.3.2017.TSG

Pan
Wiesław Poleszak
Pełnomocnik Fundacji „Masz Szansę”
20-715 Lublin
ul. Beatrycze 15

Wystąpienie pokontrolne

Zgodnie z art. 47 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. nr 185, poz. 1092) przekazuję wystąpienie pokontrolne.

Na podstawie art. 6 ust. 3 pkt 3 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. Nr 185, poz.1092), Ministerstwo Edukacji Narodowej¹ w terminie od 31 października do 17 listopada 2017 r. przeprowadziło kontrolę w Fundacji „Masz Szansę” dalej: Fundacja, z siedzibą w Lublinie, ul. Beatrycze 15.

Kontrolą objęto prawidłowość wykonania zadania publicznego, w tym wykorzystania dotacji przekazanej na realizację zadania pn.: *Przeprowadzenie całościowych badań dotyczących funkcjonowania systemu oddziaływań profilaktycznych w Polsce*, zleconego umową Nr MEN/2016/DWKI/1175 z 28 października 2016 r.

Celem kontroli była ocena prawidłowości realizacji ww. zadania publicznego, w tym w szczególności:

- 1) stopnia realizacji zadania;
- 2) efektywności, rzetelności i jakości realizacji zadania;
- 3) prawidłowości wykorzystania środków publicznych otrzymanych na realizację zadania;
- 4) prowadzenia dokumentacji związanej z realizowanym zadaniem.

¹ Zespół kontrolujący w składzie: Teresa Szopińska – Grodzka – główny specjalista w Departamencie Wychowania i Kształcenia Integracyjnego – kierownik zespołu kontrolującego; Krystyna Kiernozek – starszy specjalista w Departamencie Wychowania i Kształcenia Integracyjnego.

Na podstawie wyników kontroli, zespół kontrolujący ocenia pozytywnie realizację ww. zadania przez Fundację. Kontrola potwierdziła zgodność przeprowadzonych działań z celami zadania oraz wykorzystanie środków z dotacji zgodnie z przeznaczeniem. Zadanie zrealizowano w zakresie i terminach zaplanowanych w harmonogramie i kosztorysie umowy.

Minister Edukacji Narodowej na podstawie art. 11 ust. 2 oraz art. 13 ustawy o wolontariacie ogłosił konkurs ofert na realizację zadania publicznego pn.: „Przeprowadzenie całościowych badań dotyczących funkcjonowania systemu oddziaływań profilaktycznych w Polsce” w ramach *Rządowego programu wspomagania w latach 2015–2018 organów prowadzących szkoły w zapewnieniu bezpiecznych warunków nauki, wychowania i opieki w szkołach – „Bezpieczna+”*.

Celem konkursu było wyłonienie najlepszych ofert na realizację zadania, polegającego na przeprowadzeniu wielowymiarowej diagnozy sytuacji w Polsce w zakresie profilaktyki zachowań ryzykownych dzieci i młodzieży oraz oceny polityki społecznej i ewaluacji skuteczności działań profilaktycznych, prowadzącej do wypracowania rekomendacji w tym zakresie.

W wyniku rozstrzygnięcia konkursu dotację otrzymała Fundacja „Masz Szansę”.

Zgodnie z warunkami konkursu, realizator zadania był zobowiązany do przeprowadzenia wielowymiarowej diagnozy sytuacji w zakresie profilaktyki zachowań ryzykownych dzieci i młodzieży w mikro i makro skali. W dniu 28 października 2016 r. Minister Edukacji Narodowej zawarł z Fundacją „Masz Szansę” umowę Nr MEN/2016/DWKI/1175 (dalej: zwana umową), z terminem realizacji zadania od daty podpisania umowy do 31 grudnia 2018 r. Kontrolą objęto część zadania realizowanego od dnia podpisania umowy, tj. od 28 października 2016 r. do 15 października 2017 r. W tym okresie na realizację zadania przeznaczono kwotę I transzy w wysokości 364 400 zł oraz 158 430,03 zł z II transzy, stanowiącej 396 200 zł, które Ministerstwo Edukacji Narodowej przekazało Fundacji w 2016 r. i 2017 roku. Kwota dotacji objęta kontrolą wyniosła w sumie 522 830,03 zł.

Zakres kontroli obejmował:

1. Zadania realizowane w 2016 r. dotyczące:

- 1) opracowania zarysu koncepcji teoretycznej i metodologicznej diagnozy ewaluacyjnej;
- 2) przeprowadzenia 2 spotkań ekspertów on-line i w ośrodkach afiliacji;
- 3) opracowania modelu badawczego dla 5 narzędzi badawczych,

w tym zmiennych i wskaźników;

- 4) opracowania zestawu pytań do narzędzi ewaluacji stanu, celów i rezultatów;
- 5) opracowania zestawu pytań do narzędzi ewaluacji procesu;
- 6) opracowania struktury i układu graficznego narzędzi badawczych;
- 7) przygotowania platformy internetowej zawierającej strony informacyjne i podstrony narzędzi diagnozy online;
- 8) opracowania internetowej wersji narzędzi badawczych;
- 9) opracowania listy placówek i środowisk do pierwszej tury badań, zgodnie z przyjętą metodologią;
- 10) przygotowania i przeprowadzenia I tury badań;
- 11) zakupu licencjonowanych testów psychometrycznych do pomiarów właściwości psychologicznych osób badanych w wersjach online i papierowych;
- 12) opracowania koncepcji i ramowej struktury raportu;
- 13) przeprowadzenia grupowych wywiadów fokusowych;
- 14) opracowania modelu obliczeniowego i koncepcji analizy ilościowej danych do I tury badań;
- 15) prowadzenia promocji projektu, aktualizacji i redakcji strony internetowej;
- 16) opracowania koncepcji i struktury ramowej doboru warstw i grup do II tury badań;
- 17) opracowania modelu obliczeniowego i koncepcji analizy ilościowej danych do II tury badań;
- 18) opracowania koncepcji i struktury ramowej raportu końcowego.

2. Zadania realizowane w 2017 r. dotyczące:

- 1) kontynuacji działań związanych z przygotowaniem i przeprowadzeniem I tury badań;
- 2) kontynuowania działań związanych z zakupem licencjonowanych testów psychometrycznych do pomiarów właściwości psychologicznych osób badanych w wersjach online i papierowych;
- 3) przeprowadzenia grupowych wywiadów fokusowych;
- 4) przygotowania opisu statystycznego wyników I tury badań;
- 5) przygotowania raportów z I tury badań wraz z rekomendacjami;
- 6) przygotowania i przeprowadzenia czterech paneli eksperckich online i w ośrodkach afiliacji;
- 7) opracowania koncepcji i ramowej struktury doboru warstw i grup do II tury badań;
- 8) promocji projektu.

I. Stopień realizacji zadania, w tym efektywność, rzetelność i jakość jego wykonania.

W wyniku kontroli stwierdzono, że zakres działań określony w harmonogramie umowy został w kontrolowanym okresie zrealizowany i jest zgodny z celem określonym dla tego zadania.

Rezultatem projektu ma być rekomendowany przez ekspertów model działań profilaktycznych w Polsce, bazujący na wynikach badań, a działania podjęte dotychczas przez Fundację służą stworzeniu takiego modelu.

Zgodnie z założeniami projektu, Fundacja powinna osiągnąć jako wartość dodaną następujące efekty:

- narzędzia do diagnozy zachowań problemowych w środowisku szkolnym;
- wspólny model działań profilaktycznych w środowisku szkolnym;
- model szkoleń osób zajmujących się profilaktyką w szkole;
- wzmocnienie systemu oddziaływań profilaktycznych na rzecz dzieci i młodzieży w środowisku szkolnym;
- wsparcie szkół w badaniu zapotrzebowania na działania wychowawcze i profilaktyczne.

W trakcie kontroli stwierdzono, że w celu osiągnięcia założonych rezultatów został opracowany zarys koncepcji teoretycznej i metodologii diagnozy ewaluacyjnej, który stanowił podstawę do pracy zespołu ekspertów. Odbyły się cztery spotkania eksperckie w ośrodkach afiliowanych i on-line. Panel otwierający projekt miał miejsce na Wydziale Studiów Edukacyjnych Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza, drugi panel został zorganizowany w Instytucie Spraw Publicznych Uniwersytetu Jagiellońskiego, a trzeci na Wydziale Pedagogiki i Psychologii Wyższej Szkoły Ekonomii i Innowacji w Lublinie. W spotkaniach eksperckich uczestniczyli pracownicy naukowci uczelni zajmujący się profilaktyką. Wyniki panelów zostały podsumowane i odzwierciedlone w materiałach, wraz z rekomendacjami dla dalszych badań i działań z zakresu profilaktyki. Na podstawie rekomendacji eksperci opracowali koncepcję, wyznaczyli zmienne istotne dla badań, określili wskaźniki dla pięciu narzędzi badawczych, opracowali zestawy pytań dla narzędzi ewaluacji, celów i rezultatów oraz zestawy pytań dla narzędzi ewaluacji procesu.

Pracujący w projekcie eksperci opracowali model obliczeniowy i koncepcję analizy ilościowej danych z pierwszej i z drugiej tury badań. Modele zawierają charakterystykę narzędzi diagnostycznych i organizację procesu badawczego,

statystyki opisowe planowane do wykorzystania w obliczeniach, statystyki porównawcze dla danych skorelowanych stosowane w modelu porównań podłużnych między turami badań oraz skrypty do wykorzystania w trakcie obliczeń. Każdy z ekspertów opracował dla swojego obszaru koncepcję i strukturę ramową raportu z badań.

Opracowano internetową wersję narzędzi badawczych oraz stworzono listę placówek i środowisk, w których przeprowadzono pierwszą turę badań, zgodnie z metodologią doboru reprezentatywnej próby do badań. Następnie przygotowano pierwszą turę badań terenowych. Koordynator badań:

- dokonał doboru koordynatorów terenowych do badań terenowych;
- zawarł umowy z wykonawcami badań w regionach;
- przygotował porozumienia ze szkołami, na podstawie których przeprowadzono badania;
- przygotował instrukcję i wytyczne dla koordynatorów i badaczy w szkołach;
- przeprowadził szkolenia online dla koordynatorów badań terenowych;
- przeprowadził konsultacje z koordynatorami w terenie i on-line.

Eksperti opracowali także koncepcję i strukturę ramową doboru warstw i grup do pierwszej i drugiej tury badań w zakresie: struktury wiekowej, typów szkół, płci i terytorialnego rozkładu poziomu dysfunkcjonalności. Opracowana koncepcja ujmowała aspekty uwarunkowań prawno-administracyjnych, społeczno-kulturowych i mechanizmów finansowania profilaktyki zachowań ryzykownych dzieci i młodzieży w Polsce. W koncepcji wskazano konieczność przedstawienia charakterystyki stanu aktualnego, przeprowadzenia jego ewaluacji i sformułowania rekomendacji dotyczących wdrażania ulepszonych rozwiązań w zakresie jakości i form działań profilaktycznych dla uczniów szkół podstawowych, gimnazjów, szkół ponadgimnazjalnych.

W trakcie kontroli stwierdzono, że w celu osiągnięcia założonych rezultatów, eksperci pracujący w projekcie realizują działania, które służą rozpoznaniu aktualnie istniejących i określeniu pożądanych uwarunkowań dla realizowania skutecznej profilaktyki w Polsce, w trzech poniżej wskazanych obszarach:

- 1) Obszar ekonomiczno-organizacyjny i prawno-administracyjny uwarunkowań działalności profilaktycznej.

Przewidziano przeprowadzenie dwukrotnego pomiaru (pre-test i post-test) za pomocą grupowego wywiadu zogniskowanego, z udziałem przedstawicieli samorządów, decydentów, realizatorów profilaktyki szkolnej, przedstawicieli społeczności lokalnej, reprezentantów szkół i rodziców.

W rezultacie tych działań dokonano charakterystyki stanu aktualnego i dokonano jego ewaluacji. Sformułowano rekomendacje dotyczące wdrażania ulepszonych rozwiązań w zakresie uwarunkowań prawno-administracyjnych profilaktyki w Polsce,

- 2) Obszar dotyczący określenia potrzeb w osiąganiu celów profilaktycznych, skuteczności i jakości realizacji profilaktyki w szkołach.

W tym obszarze zaplanowano przeprowadzenie dwukrotnych badań ankietowych CAWI (Computer Aided Web Interview) i PAPI (Paper and Pencil Interview) (pre-test i post-test) wśród trzech grup uczniów: uczniów szkół podstawowych, gimnazjów, szkół ponadgimnazjalnych. W wyniku zrealizowanych badań wypracowano rekomendacje dotyczące wdrażania ulepszonych rozwiązań w zakresie jakości i form działań profilaktycznych.

- 3) Obszar społeczno-kulturowych uwarunkowań działalności profilaktycznej.

W tym obszarze realizowano badania ankietowe wśród członków społeczności szkolnej i osób z otoczenia szkoły, w tym wśród reprezentantów społeczności lokalnych. Przeprowadzono również wywiady zogniskowane (focus group) z udziałem przedstawicieli społeczności szkół, jak i przedstawicieli z otoczenia szkół.

W oparciu o wyniki badań opracowano wstępne rekomendacje dotyczące wdrażania ulepszonych rozwiązań w zakresie uwarunkowań społeczno-kulturowych. Rekomendacje odnosiły się również do mechanizmów finansowania profilaktyki zachowań ryzykownych dzieci i młodzieży w Polsce.

Badania prowadzono z wykorzystaniem licencjonowanych testów psychometrycznych do pomiarów właściwości psychologicznych osób badanych w wersjach online, wraz z kluczami i podręcznikami. Zostały one wskazane przez ekspertów jako niezbędne do przeprowadzenia diagnozy psychologicznych korelatów zachowań dysfunkcyjnych. Testy psychometryczne zostały zakupione ze środków dotacji.

Zorganizowano grupowe wywiady zogniskowane. Jeden, z udziałem psychologów i pedagogów szkolnych, dotyczył uwarunkowań organizacyjnych działań profilaktycznych. Rozmawiano na temat czynników wspierających i ograniczających profilaktykę szkolną. Zebrano informacje o sukcesach, dobrych praktykach i rozwiązaniach uwzględniających potrzeby dzieci i młodzieży. Drugi panel przeprowadzono z udziałem rodziców i był on głównie związany z postrzeganiem przez rodziców uwarunkowań organizacyjnych działań profilaktycznych. Rodzice wyrażali opinie dotyczące tego, co uważają za sukcesy wychowawcze szkół oraz ograniczenia w zakresie wychowania

i profilaktyki. Informowali o tym, czego potrzebują dla dobrej współpracy ze szkołami i jakie są ich oczekiwania względem zajęć profilaktycznych. Przedmiotem dyskusji była także znajomość specyfiki i celu profilaktyki realizowanej na rzecz dzieci i młodzieży.

Do badań podłużnych pozyskano ponad 600 szkół. Dokonano oceny 654 programów profilaktyki w szkołach. W związku z realizacją zadania przebadano 13 336 uczniów we wszystkich typach szkół, w tym: 1 992 uczniów klas I-III szkół podstawowych, 4 673 uczniów klas IV-VI szkół podstawowych, 3 285 uczniów szkół gimnazjalnych, 3 386 uczniów szkół ponadgimnazjalnych. Ponadto, przebadano 1 019 pracowników szkoły oraz 552 rodziców.

W trakcie kontroli ustalono, że Fundacja przywiązywała dużą wagę do promocji projektu. Promocję zapoczątkowała konferencja otwierająca projekt w listopadzie 2016 r. Celem konferencji było podjęcie refleksji i dyskusji dotyczącej stanu oraz uwarunkowań działań psychoprofilaktycznych realizowanych w środowiskach polskich szkół. Projekt promowano także w trakcie realizacji projektu. Fundacja przygotowała platformę internetową projektu www.profilaktycy.pl. Platforma zawiera strony informacyjne i podstrony z narzędziami diagnostycznymi online. Regularnie prowadzona była aktualizacja i redakcja merytoryczna strony, moderacja forum. Ponadto, promowano projekt poprzez informacje prasowe o projekcie oraz audycje radiowe. Promocja projektu skierowana była również do pracowników kuratoriów oświaty a informacje o projekcie zostały opublikowane na stronie: www.nadzor-pedagogiczny.pl. W ramach działań promocyjnych Fundacja przedstawiła referat na temat projektu na konferencji pt. *Szkoła wobec wyzwań współczesności* zorganizowanej przez Wyższą Szkołę Ekonomii i Innowacji w Lublinie. Wyniki dyskusji zostały opublikowane w opracowaniu pokonferencyjnym. Na bieżąco prowadzone jest także forum na portalu <https://www.facebook.com/profilaktycy/> i na Twitterze https://twitter.com/Profilaktycy_pl, gdzie przedstawiane są aktualne działania projektowe oraz wydarzenia, doniesienia badawcze i materiały dotyczące profilaktyki zachowań ryzykownych.

Projekt oraz przewidziana do przeprowadzenia diagnoza problemów i potrzeb środowiska szkolnego były promowane przez Fundację w trakcie szkolenia pt.: *Program Wychowawczo - Profilaktyczny szkoły i placówek oświatowych*, dla pracowników kuratoriów oświaty i placówek doskonalenia nauczycieli ze wszystkich województw zorganizowanego przez Ośrodek Rozwoju Edukacji oraz w szkoleniach realizowanych na poziomie województw (Radom, Siedlce, Gorzów Wielkopolski, Kalisz, Szczytno, Elbląg, Kraków, Wrocław, Poznań).

Wszystkie materiały wypracowane w czasie realizacji projektu zostały udostępnione na stronie projektu: www.profilaktycy.pl

II. Prawidłowość wykorzystania środków publicznych na realizację zadania.

W zakresie finansowym kontrola prawidłowości wykorzystania dotacji obejmowała ocenę, czy przy realizacji zadania, prowadzeniu księgowości oraz administrowaniu środkami, Zleceniobiorca przestrzegał przepisów załącznika nr 1 do ogłoszenia o konkursie *pn. Regulamin otwartego konkursu ofert na realizację zadania publicznego* oraz załącznika nr 2 do ogłoszenia o konkursie *pn. Zasady przyznawania i rozliczania dotacji*.

Kontrola została przeprowadzona w oparciu o analizę dokumentacji związanej z wydatkowaniem dotacji, ustne i/lub pisemne wyjaśnienia oraz sprawdzenie stanu faktycznego wykonania zadania.

W wyniku kontroli tego obszaru ustalono, że:

1. Kwota 522 830,03 zł objęta kontrolą była wydatkowana zgodnie z przeznaczeniem określonym w umowie (§ 1 ust. 1 umowy). Wydatki dokonywane były w terminach określonych umową oraz obejmowały koszty kwalifikowalne określone w § 6 *Zasad przyznawania i rozliczania dotacji*.
2. Fundacja posiada wyodrębniony rachunek bankowy przeznaczony wyłącznie do obsługi zadania.

III. Prowadzenie dokumentacji związanej z realizowanym zadaniem.

1. Prowadzona przez Fundację dokumentacja merytoryczna potwierdza realizację działań zaplanowanych w projekcie.
2. Zleceniobiorca prowadzi wyodrębnioną ewidencję księgową środków otrzymanych z dotacji oraz wydatków dokonywanych z tych środków.
3. Zleceniobiorca prowadzi pełną i przejrzystą dokumentację księgową dotyczącą zadania, odrębnie w stosunku do innych kosztów własnej działalności, poprzez wydzielenie ewidencji otrzymanych i wydatkowanych środków pochodzących z dotacji w księgowym planie kont stosowanym przez Zleceniobiorcę. Zapisy księgowe odzwierciedlają na bieżąco koszty i wydatki dotyczące realizacji zadania;
4. Dowody księgowe przedłożone przez Zleceniobiorcę zawierają przeznaczenie dokonanych zakupów oraz są opisane i ostemplowane prawidłowo – zawierają zapis: „Sfinansowane z dotacji MEN – umowa

nr ... w kwocie ... " lub „Sfinansowane częściowo z dotacji MEN - umowa nr ... w kwocie ..." w przypadku gdy dowód wskazuje wydatek, który tylko częściowo jest finansowany ze środków Ministerstwa Edukacji Narodowej.

W wyniku kontroli stwierdzono, że do dnia zakończenia kontroli:

1. Fundacja realizowała zadania w zakresie i terminach określonych w umowie.
2. Z przedstawionej dokumentacji wynika, że Fundacja rzetelnie realizowała badania, zaplanowane w tym okresie do przeprowadzenia.
3. Dokumentacja merytoryczna objęta kontrolą potwierdziła prawidłowość realizacji zadania.
4. Dokumentacja finansowa była prowadzona zgodnie z zapisami umowy.

W wyniku kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości.